

Aan: De TK-woordvoerders Ontwikkelingssamenwerking
Datum: Amersfoort, 13 april 2012
Betreft: AO-overleg MJSP's op 18 april a.s.

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Middels deze brief willen we als GCE-Nederland een aantal aandachtspunten meegeven voor het AO over de Meerjaren Strategische Plannen (MJSP's) van de Nederlandse ambassades in de bilaterale partnerlanden.

1) Onderwijs ten dienste van de speerpunten

Onderwijs is geen beleidsprioriteit meer, maar wordt ingezet waar het ondersteunend is aan de vier speerpunten. In de MJSP's wordt deze algemene intentie echter niet voldoende uitgewerkt, en duidelijke informatie over de beschikbare middelen voor onderwijs blijft uit. Daarmee ontstaat het risico dat 'mainstreaming' van onderwijs hetzelfde betekent als het volledig van de agenda vallen van onderwijs.

Het IOB rapport 'Education Matters' van 2011 geeft een overwegend positief beeld van de bijdrage van de Nederlandse overheid aan onderwijs tussen 1999 en 2009, en geeft duidelijk aan waar onderwijs versterkend werkt op het behalen van resultaten ten behoeve van de speerpunten.

- Investeren in onderwijs aan meisjes is zeer belangrijk in de strijd tegen moeder- en kindersterfte, te hoge bevolkingsgroei, tienerzwangerschappen en Hiv-besmetting (alle vallend binnen beleidsprioriteit SRGR). In verschillende MJSP's, zoals die van Bangladesh, Benin en Ethiopië wordt onderwijs aan meisjes wel genoemd als cruciale voorwaarde voor het verbeteren van hun SRGR, maar zijn geen activiteiten op dat terrein gepland of plannen zijn niet verder uitgewerkt.
- Ook zijn de meeste MJSP's erg vaag over beroepsonderwijs ter ondersteuning van de speerpunten *voedselveiligheid* en *water*. Met uitzondering van Afghanistan, lijken hier nog weinig concrete plannen voor te bestaan.
- Onderwijs ten dienste van *Veiligheid en Rechtsorde* wordt vooral ingevuld via samenwerking met UNICEF, maar lijkt verder weinig geïntegreerd binnen de MJSP's.

Kortom, het is van belang de staatssecretaris te vragen om een meer concrete uitwerking van de inzet op onderwijs ten behoeve van de vier speerpunten, en een helder bijbehorend financieel plaatje.

2) Zorgvuldige uitfasering

Zorgvuldige uitfasering van onderwijs is van belang in zowel de partnerlanden als de exit-landen. "Wij wandelen geen schoolgebouw uit, waar nog kindertjes binnenlopen in de verwachting daar onderwijs te zullen krijgen" zei Staatssecretaris Knapen tijdens de behandeling van zijn eerste begroting in december 2010. Sindsdien heeft hij de Tweede Kamer meermaals toegezegd zich in te spannen voor een zorgvuldige uitfasering van de bilaterale onderwijssteun. Hij heeft in de begroting 2012-2014 een jaarlijkse bijdrage opgenomen aan het Global Partnership for Education en voor een aantal (ex)partnerlanden budgettaire ruimte gereserveerd voor afbouw.

Partnerlanden: In verschillende, maar niet alle MJSP's zijn plannen te vinden voor die afbouw van onderwijs. De kwaliteit van die plannen verschilt; niet altijd wordt voldoende garantie geboden dat deze afbouw zorgvuldig verloopt. Die voor Bangladesh, Jemen en Ethiopië zijn ronduit vaag.

Als GCE-Nederland blijven we bezorgd over de continuïteit van de met Nederlandse steun bereikte resultaten op het gebied van onderwijs, met name vanwege het gebrek aan concrete informatie over welke andere donoren Nederlands financieringsrol zullen overnemen. De MJSP's gaan hier niet altijd op in.

Ondertussen meldt de OESO dat de steun van de belangrijkste donorlanden aan ontwikkelingslanden in 2011 voor het eerst in vijftien jaar is gedaald, en wel met bijna 3 procent. De bilaterale ODA aan de minst ontwikkelde landen daalde zelfs met bijna 9 procent! De verwachting is dat die neerwaartse trend zal doorzetten, zie bijvoorbeeld de door Canada en Spanje aangekondigde kortingen. Met donoren als het VK, Australië en de Wereldbank lijkt het lastig afspraken te maken, omdat hun manier van ondersteuning van onderwijs niet aansluit bij de Nederlandse, dan wel omdat ze niet dezelfde partnerlanden hebben. Naar de mening van GCE-Nederland is ook nog onvoldoende inspanning geleverd om na te gaan of de Europese Commissie ook afspraken kan maken in deze.

Exit-landen: In dit AO staan de landen, waarmee Nederland de bilaterale relatie beëindigt, niet op de agenda. De exit-strategieën voor deze landen zijn ontwikkeld maar niet openbaar. Deze zouden echter kritisch gevolgd en bevraagd moeten kunnen worden om de continuïteit van de onderwijsprogramma's te kunnen bewaken. Juist nu moet de kwaliteitsslag worden gemaakt, die ervoor zorgt dat resultaten beklijven.

Mocht de regering besluiten tot nieuwe bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking, dan dringt GCE-Nederland er op aan dat dat niet ten koste zal gaan van een zorgvuldige en verantwoorde afbouw van bilaterale onderwijsprogramma's. Niet alleen uit een oogpunt van betrouwbaar donorschap, maar vooral ook om de bereikte resultaten te beschermen en kapitaalvernietiging te voorkomen.

Wij hopen dat u in het Algemeen Overleg op 18 april in kunt gaan op bovengenoemde punten. Voor nadere informatie kunt u altijd contact opnemen met Jeanne Roefs, coördinator van GCE-NL, tel. 06-38128808 of Jeanne.Roefs@edukans.nl.

Dank voor uw aandacht en vriendelijke groeten,

Kees de Jong

*Directeur Edukans
Namens de Global Campaign for Education-Nederland*

GCE-NL is een coalitie van Edukans/ICCO, Oxfam Novib, Save the Children, Woord en Daad, de Algemene Onderwijsbond en CNV Onderwijs.